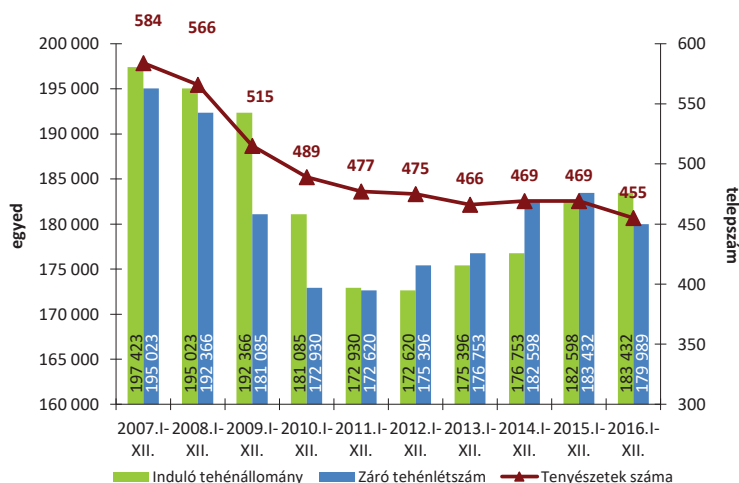

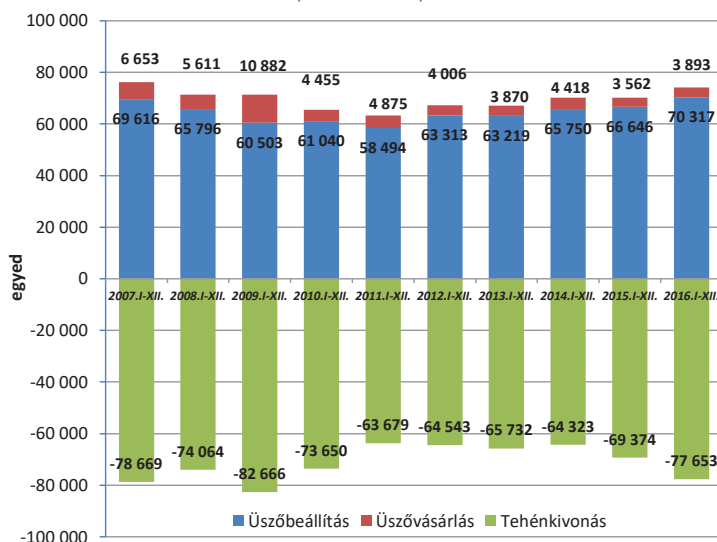
A TEJÁGAZAT ÖKONÓMIÁJA

1. ÁBRA: AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEK SZÁMA, INDULÓ ÉS ZÁRÓ TEHÉNLÉTSZÁMA (DB, 2007-2016. I-XII. HÓ)

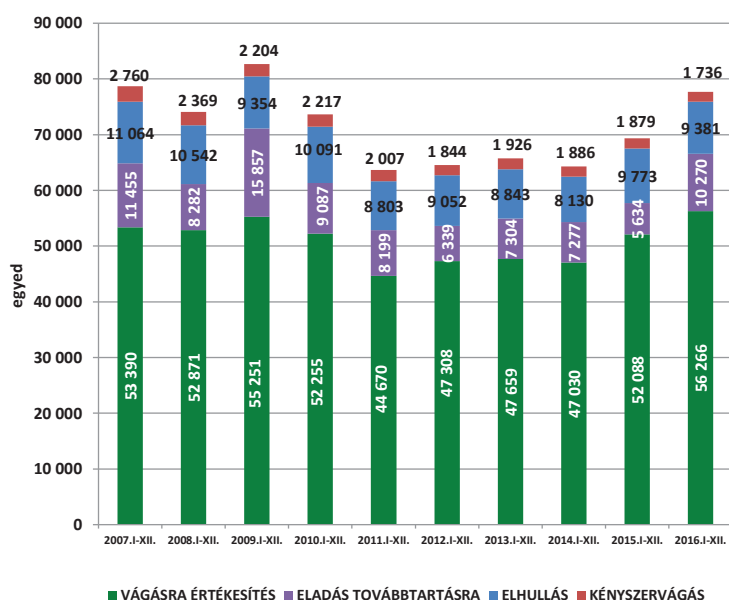
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tenyészetek száma 455 volt 2016. decemberében, kettővel kevesebb, mint a megelőző hónapban, és tizennégyel kevesebb (-3,0%), mint tavaly decemberben. 2016. december végén több mint 3,4 ezerrel kevesebb (-1,9%) termelésellenőrzött tehenet tartottak, mint 1 évvel korábban. Az „A” módszerrel ellenőrzött tehenészetek száma az elmúlt 9 év alatt 22,1%-kal (-129) kisebbedett, de 2007 decembere óta a záró tehénlétszám ennél kisebb mértékben, 15 ezer eggyeddel (-7,7%) csökkent, így a telepenkénti átlagos tehénlétszám 334-ről 396-ra nőtt.

2. ÁBRA: AZ ÜSZÖBEVÉTEL ÉS TEHÉNKIVONÁS ALAKULÁSA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBE (DB, 2007-2016., I-XII. HÓ)

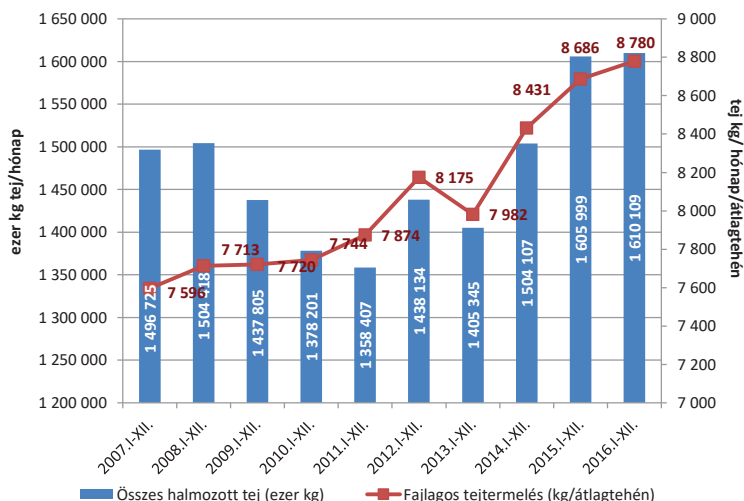
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tenyészetek januári 1-jei induló tehénlétszáma 2015-ről 2016-ra - egy év alatt - gyakorlatilag nem változott (+834 tehen; +0,5%), ugyanakkor a tejpiaci válság hatására 2016-ban a termelésellenőrzésbe bevont tehenek száma jelentősen csökkent (-3.443 eggyed; -1,9%). Ennek elsődleges oka, hogy 2016-ban több mint 8,2 ezer tehenel, 11,9%-kal (!) több tehenet vontak ki a termelésből, amit a növekvő üszöbeállítások (+3.671 eggyed; +5,5%) és üszövásárlások száma (+331 eggyed, +9,3%) együttesen már nem tudtak ellensúlyozni. Ugyanakkor pozitív jel, hogy novemberhez képest több mint 300-zal nőtt a tehenek száma, így a csökkenő trend megtört.

3. ÁBRA: A TEHÉNKIVONÁS MEGOSZLÁSA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBE (DB, 2007-2016. I-XII. HÓ)

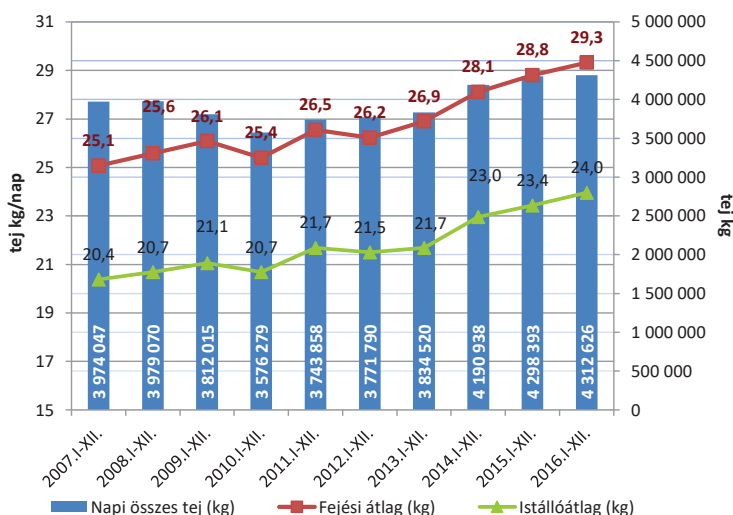
2016-ban az állományból kivont tehenek 72,5%-át vágásra értékesítették (a selejtezett tehenek száma 56.266 volt), ami magas aránynak számít. A tehenkivonások 2,2%-áért a kényszervágás (1.736 eggyed) volt felelős, ami rekord alacsony a vizsgált időszakban. A kivont tehenek 12,1%-a (9.381 eggyed) elhullott, ami átlagos értéknek tekinthető, ugyanakkor a továbbtartásra értékesített állatok aránya nőtt (13,2%, 10.270 eggyed). 2016-ban az induló tehénállomány 30,7%-át selejtezték, 0,9%-át kényszervágták, 5,1%-a elhullott, 5,6%-át pedig továbbtartásra értékesítették, így összesen a tehenek 42,3%-át vonták ki a termelésből, ami a korábbi évek átlagánál jóval nagyobb mértékű, de még nem éri el a 2009-2010-es évek kiugró arányát.

4. ÁBRA: ÖSSZES HALMOZOTT ÉS FAJLAGOS TEJTERMELÉS AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBN (DB, 2007-2016. I-XII. HÓ)

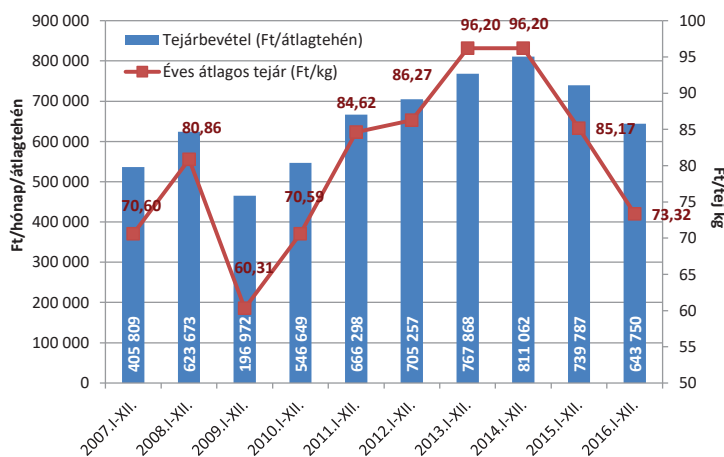
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tehének összes halmozott éves tejtermelése 2016-ban meghaladta az 1,610 millió kg-ot, aminek elsődleges oka a fajlagos tejtermelés mintegy 8,8 ezer kg-ra történő emelkedése volt. 2015-höz képest a fajlagos tejtermelés +94 kg-mal (+1,1%), az összes halmozott tejtermelés pedig 4,1 ezer kg-mal (+0,3%) emelkedett, ami az elmúlt 10 év legmagasabb tejtermelési szintjének felel meg, bár az éves növekedés üteme jelentősen lassult az elmúlt 3 évhez képest a tehénállomány zsugorodása miatt. 2007 és 2016 között a fajlagos tejtermelés növekedése 15,6%-os volt (+1.184 kg) (!), míg az összes halmozott tejtermelés 113,4 ezer kg-mal (+7,6%) nőtt.

5. ÁBRA: FEJÉSI ÉS ISTÁLLÓÁTLAG, VALAMINT A NAPI ÖSSZES TEJTERMELÉS AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBN (2007-2016. XII. HÓ)

Decemberben megtört a július óta tartó csökkenő trend és az összes halmozott tejtermelés mellett immár a napi összes tejtermelés is nőtt mind 2016 novembere mind az előző év decemberének termelési adataihoz képest, és meghaladta a 4,31 millió kg-ot. Tavaly decemberhez képest ez 14,2 ezer kg-mal több tejet jelent (+0,3%), ami az elmúlt évtized legnagyobb december havi napi termelési szintjét jelentette. 2015 decemberéhez képest mind a fejési átlag (+0,51 kg, +1,8%), mind az istállóátlag érezhetően nőtt (+0,53 kg, +2,3%). Összességében az elmúlt 9 év alatt a fejési és istállóátlag 4,25, ill. 3,58 kg-mal lett több (+17,0%, ill. +17,6%).

6. ÁBRA: TEJÁRBEVÉTEL ÉS AZ ÉVES ÁTLAGOS TEJÁR AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBN (2007-2016. I-XII. HÓ)

A tehenenkénti tejárbevétel 2016-ban 644 ezer Ft volt átlagosan, 13,0%-kal kevesebb, mint 2015-ben. Ennek oka, hogy bár a fajlagos tejtermelés 1,1%-kal nőtt, a 2015. évi tejátlagár egy év alatt 13,9%-kal csökkent. Így a 2007. évi termelői árához képest is csak 3,9%-os a növekedés, bár nyár vége óta töretlen a hazai tejár emelkedése. A nyerstej országos havi termelői átlagárának növekedése decemberben is folytatódott és országosan már 85 Ft/l fölé emelkedett. Ugyanakkor a nyerstej kiviteli átlagárának növekedése megtorpant a 110 Ft/literes szintnél, mivel az olasz és holland nyerstej azonnali (spot) piaci árai már csökkentek, de a kiviteli ár még így is lényegesen magasabb a belpiaci árnál. Az azonnali árak a tejpiac „lakmusz” papírainak tekinthetők, tehát további erőteljes árnyövekedésre már nem számíthatunk az EU-ban, ezáltal Magyarországon sem. Összességében az enyhén erősödő globális kereslet és a korlátozott kínálat miatt 2017 második negyedévéig az árak kisebb mértékű emelkedésére lehet számítani, ami az alacsony takarmányárak mellett megfelelő jövedelmezőségi szintet tud a tejtermelőknek biztosítani.

Dr. Ózsvári László

Állatorvostudományi Egyetem
Budapest